

Provincies moeten *sexy* zijn

Voor veel planners is de provincie veeleer een secundair en weinig creatief beleidsniveau dat vooral de nadruk legt op juridische orthodoxie. Welke rol kunnen provincies spelen inzake ruimtelijke planning?

Sinds het overgangsdecreet op de ruimtelijke planning (1996) hebben de provincies een formele planningsbevoegdheid. Die bevoegdheid werd bevestigd in het nieuw decreet op de ruimtelijke planning van 1999. Dat lijkt logisch want sindsdien hebben alle democratisch verkozen beleidsniveaus (gemeente, provincie, Vlaams gewest) bevoegdheden op het gebied van ruimtelijke planning. De provincies hebben de taak gekregen om voor het eigen grondgebied een ruimtelijk beleidsplan (structuurplan) op te stellen. Eind jaren 1990 zijn alle provincies met de opstelling van dat ruimtelijk structuurplan begonnen. De eerste provincie die de klus had geklaard, was Antwerpen (10 juli 2001). Daarna volgden West-Vlaanderen (6 maart 2002), Limburg (12 februari 2003), Oost-Vlaanderen (18 februari 2004) en Vlaams-Brabant (7 oktober 2004). Parallel met de opstelling van hun structuurplannen hebben de provincies werk gemaakt van de organisatie van hun ruimtelijke planningsdienst.

VIER TAKEN

De provincies hebben in de sector ruimtelijke ordening en stedenbouw vier takenpakketten.

- Een eerste takenpakket betreft het vergunningenbeleid en de behandeling van beroepsprocedures (bouwberoepen). Die taak heeft altijd tot de bevoegdheden van de provincies behoord.
- Een tweede takenpakket is het gevolg van het planningsdecreet van 1996/1999. De provincies zijn de goedkeurende overheid voor de gemeentelijke structuurplannen en voor de gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Ze geven advies over planologische attesten en kunnen provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen opstellen. Het gaat hier om een veeleer

passieve, controlerende bevoegdheid. In essentie gaat de provincie twee zaken na: of het gemeentelijk structuurplan conform is aan het provinciaal structuurplan, en of het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan niet haaks staat op het gemeentelijk ruimtelijk structuur-

Paul Guillaume
RUIMTELIJK PLANNER - OMGEVING

plan. De provincies zien er ook nauwlettend op toe dat de opgestelde plannen niet tot juridische controverses of procedures kunnen leiden. Probleem is dat de door angst voor procedures ingegeven juridische toets vaak zwaarder weegt dan de inhoudelijke aspecten of de ruimtelijke kwaliteit.

- De uitvoering van de bindende bepalingen van het provinciaal structuurplan vormt het derde takenpakket. De provincies hebben de voorbije jaren, met de opmaak van voorstudies en nadien van provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen, sterk ingezet op de processen voor afbakening van de kleinstedelijke gebieden. Op die wijze dragen zij in belangrijke mate bij aan één van de belangrijke doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, namelijk het tegengaan van verdere ruimtelijke versnippering en het beschermen van de open ruimte. Ook hier gaat het meestal om taken die in de bindende bepalingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen aan het provinciaal beleidsniveau zijn opgedragen. Ook het constant monitoren van de uitvoering van het structuurplan is een belangrijke deelactiviteit: in hoeverre worden de doelstellingen, de achterliggende visie, de opgesomde acties van het ruimtelijk structuurplan ook daadwerkelijk gerealiseerd? Deze taak gaat veel verder dan het louter bijhouden van de ruimteboekhouding.
- Tot slot kan het vierde takenpakket worden omschreven als het proactief werken aan een provinciaal ruim-

telijk beleid met eigen doelstellingen, visies en concepten, en realisaties op het terrein. Dat hoeft niet noodzakelijk de uitvoering te zijn van de bindende bepalingen van het structuurplan. Het kan ook gaan om een gebiedsgerichte, coherente aanpak van een aantal problemen of kansen.

PRAKTIJK

In de praktijk zijn het vooral de eerste twee takenpakketten die de provincies veel werk bezorgen. Dat zijn helaas precies die taken waarvoor de provincie niet zelf aan zet is, afhankelijk is van de initiatieven van een ander beleidsniveau of een andere speler op het terrein, en dus de agenda niet zelf bepaalt. Kort na hun bevoegdheidsuitbreiding hadden de provinciebesturen de handen vol met de beoordeling van gemeentelijke structuurplannen en vervolgens met de beoordeling van gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en planologische attesten. De behandeling van deze in essentie gemeentelijke dossiers is een zware last voor de provinciale planningsdiensten. Bovendien bestaat hier ook het risico van overlapping met door de Vlaamse overheid uitgevoerde werkzaamheden.

Slechts in beperkte mate zetten de provincies echt in op hun derde takenpakket – voor zover er mensen en middelen over zijn. Dat maakt dat de vijf provincies met verschillende snelheden sporen en dat de ene met de uitvoering van de bindende bepalingen van het provinciaal structuurplan al iets verder staat dan de andere. Het zou een interessante oefening zijn om de stand van de tenuitvoerlegging van de bindende bepalingen per provincie in kaart te brengen. Kortom, gezien de krappe personeelsbezetting konden de provincies de voorbije jaren van het opzetten van een eigen ruimtelijk beleid geen grote prioriteit maken. De provincie West-Vlaanderen beschikt over tien ruimtelijk planners, de provincie Vlaams-Brabant over zeven, de provincie Limburg over zes (weliswaar acht), de provincie Antwerpen over vier. Dat is veel te weinig om zich naar behoren van het omvangrijke takenpakket te kunnen kwijten.

Bovendien hebben provincies het niet gemakkelijk om planners in dienst te nemen. Dat komt omdat de provincies niet goed

in de markt liggen bij de afgestudeerden, die de voorkeur geven aan het Vlaams of gemeentelijk niveau, of een loopbaan in een privébureau verkiezen. Planners kunnen ook bij autonome gemeentebedrijven, havenbedrijven en intercommunales aan de slag. Ongetwijfeld voelen kandidaten zich niet aangetrokken tot de provincies omdat het accent daar nog te vaak ligt op de eerste twee takenpakketten. Voor veel planners is de provincie veeleer een secundair en weinig creatief beleidsniveau dat vooral de nadruk legt op juridische orthodoxie. Dat is niet echt een sexy imago.

NIEUWE UITDAGINGEN

Als de provincies een rol willen blijven spelen – en daar worden in politieke kringen regelmatig vraagtekens bij gezet – dan zullen ze zelf moeten aantonen een nuttig beleidsniveau te zijn, ook op het vlak van ruimtelijke planning. Waar ligt met andere woorden wat ruimtelijke planning betreft de meerwaarde van het provinciaal beleidsniveau? Alleen door de vraag overtuigend te beantwoorden, kan de provincie zichzelf bewijzen als een zinvol beleidsorgaan in een complexe samenleving.

Een goede aanleiding voor zo'n reflectie vormt de nu verstreken planningshorizon van zowel het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als van alle provinciale ruimtelijke structuurplannen (1992 - 2007). Een herziening van deze beleidsdocumenten is dus aan de orde. De provincie Antwerpen heeft alvast beslist om haar structuurplan gedeeltelijk te herzien in het licht van een volgende planperiode (2007 – 2012, met een doorkijk tot 2022) en in functie van de knelpunten die zijn opgedoken bij de uitvoering van het huidige provinciaal structuurplan. Andere provincies zullen ongetwijfeld volgen. Een partiële herziening biedt het voordeel dat ze een antwoord kan bieden op een aantal dringende problemen of knelpunten. Zo is het, bijvoorbeeld, voor de gemeenten niet duidelijk hoe de provincies zullen omgaan met nieuwe taakstellingen

◀ Wat is de meerwaarde van provincies die zich moeten bezighouden met planologische attesten voor zonevreemde activiteiten? ▶

op het vlak van wonen en de aanleg van bedrijventerreinen. Maar een partiële herziening ontwikkelt per definitie geen fundamentele, samenhangende nieuwe visie op het provinciaal grondgebied. Erger nog: bepaalde ruimtelijke elementen worden geïsoleerd en niet langer vanuit andere ruimtelijke invalshoeken en in samenhang met andere ruimtelijke thema's bekeken. In die zin mag een partiële herziening niets meer zijn dan een voorbode van een grondige herziening van het structuurplan. De hierna volgende overwegingen bij zo'n diepgaande herziening hebben niet de pretentie als absolute waarheid te gelden maar kunnen het debat voeden.

BEWEGINGSVRIJHEID

De inhoud van de bestaande provinciale structuurplannen is in grote mate bepaald door de omzendbrief R096/6 van 7 januari 1997 betreffende de inhoudelijke taakstellingen voor het provinciaal ruimtelijk structuurplan. Deze omzendbrief, die nog steeds van kracht is, geeft aan welke elementen in een provinciaal structuurplan moeten worden behandeld. Het betreft vaak dezelfde elementen die in het ruimtelijk structuurplan Vlaanderen al zijn behandeld, maar dan toegepast op het provinciaal niveau. Dat heeft tot gevolg gehad dat de eigen maatschappelijke en politieke agenda van de provincies onvoldoende aan bod is gekomen in de provinciale structuurplannen. Of zoals een gedeputeerde het ooit heeft verwoord: "Zoals bij een voetbalveld heeft Vlaanderen de afmetingen van het terrein bepaald en daarbinnen moet er worden gespeeld. Afwijkingen van de maatvoering van het terrein zijn niet mogelijk". De klijtlijnen lagen vast en dat was het dan. Het is maar de vraag of het in werkelijkheid zo eenvoudig is.

De provincies zijn niet identiek. Elke provincie heeft een andere ligging, andere maatschappelijke en ruimtelijke problemen, andere uitdagingen. Kunnen de situatie en de uitdagingen van de provincie Vlaams-Brabant worden vergeleken met die in Limburg? Mogen de klijtlijnen bijgevolg niet wat elastischer zijn en mag de ene provincie een ruimtelijk thema niet op een andere wijze aanpakken dan een

andere? Een uniforme, weinig genuanceerde omzendbrief is in dezen geen goede zaak. Die uniforme aanpak is ook mede de oorzaak van de aanvankelijk koele houding van het uitvoerend provinciaal beleid (deputatie) ten opzichte van het ruimtelijk beleidsdocument. De deputaties hebben immers nooit echt kunnen wegen op de inhoud van hun eigen ruimtelijk beleidsdocument. De hele onderneming werd als een verplicht nummer beschouwd.

Vandaar de vraag of de inhoud van een provinciaal structuurplan wel eenduidig moet worden vastgelegd in een omzendbrief. Is het niet mogelijk dat de provincies vanuit hun eigen situatie eigen klemtonen leggen, ook als die misschien niet altijd honderd procent sporen met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen?

MAATSCHAPPELIJKE AGENDA

Een partiële herziening biedt uiteraard slechts een gedeeltelijk antwoord op een maatschappelijke dynamiek. Maar indien de provincie zichzelf wil bewijzen als een nuttig beleidsniveau voor ruimtelijke planning, dan moet ze op zijn minst onderzoeken waar de maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen op haar grondgebied liggen en dan moet ze ook nagaan of de provincie met haar beleid die uitdagingen kan aangaan. Die uitdagingen kunnen algemeen van aard zijn, maar ook een gebiedseigen karakter hebben.

Voorbeelden van algemene maatschappelijke en ruimtelijke uitdagingen zijn:

- betere koppeling van ruimtelijk beleid en mobiliteitsbeleid (verdichting en ontlichting);
- integratie van milieudoelstellingen in het ruimtelijk beleid (energie, klimaatwijziging, waterhuishouding, koolstofarme steden...);
- betere afstemming tussen het ruimtelijk beleid en sociale doelstellingen (verbetering van de levenskwaliteit en de levensstandaard door een aangepast ruimtelijk beleid, integratie van zorg in het ruimtelijk beleid als antwoord op de veroudering van onze samenleving, nieuwe samenlevingsvormen geïnspireerd op en geïntegreerd in een zorgmaatschappij, multiculturele

◀ Een eerste stap is de opstelling van een agenderingsnota ▶

- diversiteit als waarde en niet als bedreiging...);
- integrerende grensoverschrijdende aanpak in de beleidsdocumenten (met Nederland, Duitsland en Frankrijk, maar ook met Brussel en Waals-Brabant).

Voorbeelden van uitdagingen met een gebiedseigen karakter zijn:

- selectie van vervoerregio's (waarvoor een samenhangend beleid gewenst is);
- integratie van landschappelijke aspecten in het ruimtelijk beleid;
- gebiedsgerichte aanpak van bovengemeentelijke problemen en kansen;
- kenmerkende elementen van de nederzettingsstructuur, gekoppeld aan woningbouwmarkten;
- transformatie van de open ruimte en ontwikkeling van allerlei toeristisch-recreatieve elementen in die open ruimte.

Kennis hebben van de maatschappelijke en politieke agenda - we gaan er even van uit dat beide niet automatisch samenvallen - is een noodzakelijke voorwaarde om tot een gedragen beleidsdocument te komen. Een gedragen beleidsdocument betekent dat de gekozen beleidsthema's en de genomen beleidsopties een reële kans hebben om te worden uitgevoerd. Het leren kennen van de maatschappelijke en politieke agenda moet dus een stap zijn die aan de opstelling van een nieuw provinciaal structuurplan voorafgaat. In die zin is dit een pleidooi voor een getraptd onderzoek.

Een eerste stap is de opstelling van een "agenderingsnota". Deze fase is gericht op het verwerven van inzicht in de maatschappelijke en politieke agenda. Overleg moet plaatsvinden met:

- relevante actoren, maatschappelijke geledingen, sectoraal gerichte administraties, al dan niet georganiseerde bevolking, om maatschappelijk/ruimtelijke, thematisch gerichte knelpunten en uitdagingen te detecteren en hieromtrent visie-elementen te verkrijgen.
- provinciale beleidsverantwoordelijken om de politieke gevoeligheden en agendapunten te leren kennen en de beleidsmatige randvoorwaarden te kunnen inschatten en zo de kloof tussen politiek en ruimtelijke planning te dichten.

Vanzelfsprekend moet er bijzondere aandacht

zijn voor de rol die de provincie op zich kan nemen. Zoals gezegd, bestaat de uitdaging erin te detecteren voor welke maatschappelijke en ruimtelijke thema's de provincie een meerwaarde kan bieden ten opzichte van de andere beleidsniveaus. De agenderingsnota moet worden goedgekeurd door de provincieraad.

Pas nadat deze eerste stap is gezet, kan op zinvolle wijze worden gestart met de opstelling van een nieuw provinciaal beleidsdocument. De inhoud en de conclusies van de agenderingsnota zijn immers in grote mate bepalend voor de in het nieuw provinciaal ruimtelijk structuurplan te behandelen thema's en voor het uit te voeren onderzoek.

Een goed voorbeeld is het trendonderzoek waarmee de provincie Limburg meer inzicht wil verwerven in de ruimtelijke gevolgen van enkele relevante maatschappelijke fenomenen zoals ontwikkelingen op het woongebied, integratie van de zorgsector in het ruimtelijk beleid of transformatie van de open ruimte als gevolg van de "verpaarding" van het landschap. Op deze manier verzamelt Limburg nuttige bouwstenen voor een nieuw ruimtelijk structuurplan.

COPRODUCTIE | Uit het voorgaande volgt dat het provinciaal ruimtelijk beleid oog moet hebben voor coproductie. Een ruimte wordt niet gemaakt of vorm gegeven door één speler, maar door verschillende actoren die samen een beleid bepalen, klijtlijnen uitzetten en tot realisatie overgaan. Het gaat om publieke, semipublieke en particuliere actoren. Coproductie vergt dus een gedegen voorafgaand maatschappelijk debat, maar vervolgens ook de nodige kennis en vaardigheden om samen tot acties en realisatie over te gaan.

SUBSIDIARITEIT | Het streven naar bewegingsvrijheid en incorporatie van de maatschappelijke en politieke agenda vraagt om een geactualiseerde invulling van het begrip subsidiariteit. Nu wordt subsidiariteit nog altijd geïnterpreteerd als een soort van bevoegdheidsverkaveling tussen de drie beleidsniveaus, waarbij dan nog geregeld willekeurige sleutels worden gehanteerd. De voorbeelden zijn legio.

- Golfterreinen onder de X holes zijn gemeentelijke materie, tussen de X en de Y holes zijn de pro-

◀ De verpaarding van het landschap ▶

- vincies bevoegd. En boven de Y holes is de Vlaamse overheid aan zet.
- Eenzelfde bevoegdheidsverkaveling geldt voor de inplanting van windturbines.
 - Aan een soortgelijke insteek wordt gedacht voor de planningsbevoegdheid voor de grootschalige detailhandel.
 - Toeristische knooppunten met meer dan X aantal bezoekers zijn de bevoegdheid van het Vlaams niveau. Bij minder bezoekers komt de provincie in beeld.
 - Wat is de meerwaarde van provincies die zich moeten bezighouden met de behandeling van allerlei planologische attesten voor zonevreemde activiteiten en functies, en hiervoor ook nog eens de ruimtelijke uitvoeringsplannen moeten opmaken?

Deze bevoegdheidsverkaveling (elk beleidsniveau krijgt een deel van de thematische koek) kan een efficiënt beleid in de weg staan. Kan bij een nieuwe invulling van het begrip subsidiariteit niet worden vertrokken van een thematische insteek? Zou het niet kunnen dat een bepaald thema exclusief tot de bevoegdheid behoort van het Vlaams, provinciaal of gemeentelijk niveau? Of hoogstens van twee niveaus? Misschien komt dat meer overeen met de oorspronkelijke invulling van het begrip subsidiariteit. In die zin is een goed structuurplan niet noodzakelijk een beleidsdocument dat over alle beleids-thema's met ruimtelijke implicaties uitspraken doet, maar kan het evengoed een gatenkaas zijn die bepaalde thema's onaangeroerd laat. Deze thema's hoeven, zoals gezegd, niet per provincie ook overal dezelfde te zijn. Een goed structuurplan hoeft dus zeker niet gebiedsdekkend te zijn noch integraal. Het is ook geen toetskader voor alle mogelijke maatschappelijke activiteiten, zeker niet als dat toetskader als alibi dient om zelf geen actief beleid te gaan voeren maar louter tot doel heeft controlerend op te treden ten opzichte van andere actoren of beleidsniveaus. In die zin zou een meer selectieve en strategische invulling van de taken van de provincies op ruimtelijk vlak welkom zijn. Dat debat moet maar eens worden gevoerd.

Vanuit die optiek is het overigens niet echt respectvol om over de provincies te spreken als een intermediair niveau. Dat roept het beeld op van een beleidsniveau dat zich tussen hamer en aanbeeld bevindt, of van een belangen-verdediger van de gemeenten die het opneemt tegen de boze Vlaamse wolf. Deze interpretatie van de rol van de provincie gaat voorbij aan de autonome rol die de provincie inzake ruimtelijk beleid kan spelen.

STRATEGISCH KARAKTER

Eén van de essentiële kenmerken van een ruimtelijk structuurplan is dat het een strategische waarde moet bezitten. Naast de uitwerking van een meer generiek beleid moet de provincie in haar provinciaal structuurplan dus - meer dan nu het geval is - aangeven welke gebieden een strategische waarde hebben en welke strategische projecten zij binnen deze gebieden wenst te realiseren. De aard van de mogelijke strategische projecten hangt uiteraard samen met de beleidsthema's waarvoor de provincie zich wil inzetten. In het structuurplan moeten deze projecten worden benoemd en gemotiveerd. Hun ontwikkelingsperspectieven moeten voldoende concreet worden uitgewerkt en in de begroting moeten er middelen voor de uitvoering worden vrijgemaakt. Op die manier krijgt het provinciaal ruimtelijk beleid een gezicht en verkrijgt het meer een dynamisch dan een controlerend karakter. De provincie Vlaams-Brabant doet dat al. Ze is actief bezig met de opmaak van strategische masterplannen voor stationsomgevingen in enkele kleinstedelijke gebieden (Aarschot, Tienen). Zij koppelt dit aan de afbakeningsprocessen. Op die manier wordt het ruimtelijk beleid van een provincie dynamischer. Maar er zijn nog meer aandachtspunten.

CONTINUE ACTIVITEIT | Geloof in het instrument structuurplanning betekent dat het besef aanwezig is dat structuurplanning een continue en dynamische activiteit is en dat de goedkeuring van een structuurplan niet het eindpunt is van een (lang) planningsproces. Het constant monitoren van hoe de uitvoering van het struc-

◀ Het provinciaal ruimtelijk beleid moet een gezicht krijgen ▶

tuurplan verloopt en welke knelpunten daarbij opduiken, het oplijsten van nieuwe kansen, uitdagingen, opportuniteiten en maatschappelijke trends zijn essentiële activiteiten die in het kader van een goed ruimtelijk beleid moeten worden uitgevoerd.

GEBIEDSGERICHTE BOVENLOKALE WERKING

Een meerwaarde die de provincie ongetwijfeld kan bieden, vormen de gebiedsgerichte bovenlokale activiteiten. Zij mag zich niet de kaas van het brood laten eten door intercommunales die soms dezelfde ambities koesteren, maar geen democratisch verkozen organen zijn. De thema's en de gebieden moeten voldoende zorgvuldig worden gekozen en de provincie moet genoeg instrumenten en middelen in handen hebben om een impact op realisaties te hebben. Bovendien moeten de gekozen thema's en gebieden voldoende complex zijn zodat de verschillende gedeputeerden en diensten de noodzaak voelen om samen te werken. Het provinciaal niveau is vaak beter toegerust en geschikt om de noodzakelijke integratie tussen de verschillende beleidsvelen te realiseren, die onontbeerlijk is voor een efficiënte gebiedsgerichte werking. Hier ligt dus nog een heel werkterrein braak. Vaak wordt ook gekeken naar de provinciegouverneur als een onafhankelijke projectleider voor gebiedsgerichte processen. Als Vlaamse ambtenaar staat hij boven de deputatie en kan hij een belangrijke coördinerende rol spelen. De provincies West-Vlaanderen (kustregio) en Oost-Vlaanderen (Gentse kanaalzone) hebben inzake gebiedsgerichte activiteiten al heel wat ervaring opgedaan. Ook de provincie Antwerpen wil hier werk van maken, met onder meer de for-tengordel.

ONTWERPEND ONDERZOEK | Het instrument van het ontwerpend onderzoek moet voluit worden ingezet in het kader van de nieuwe ruimtelijke structuurplannen van de provincies. Deze onderzoeksmethodiek is uitermate geschikt om op basis van de inherente kwaliteiten, potenties en knelpunten van een bepaalde ruimte toekomstbeelden te genereren, en is daardoor in staat integrerend te

werken, strategische projecten te detecteren en vorm te geven, en het publiek debat te voeren. Strategische ruimten en projecten vragen om ontwerpend onderzoek. Maar dit instrument kan ook meer algemeen worden ingezet om nieuwe ruimtelijke vormen te illustreren en klassieke beelden in vraag te stellen (bijvoorbeeld wat betreft de heersende woontypologieën).

PERSONEELSBESTAND | Het structuurplan is een kader voor het ruimtelijk beleid. Maar een goed ruimtelijk beleid hangt in grote mate af van de kwaliteit van de provinciale medewerkers. Het is dus essentieel om naast het behouden van waardevolle medewerkers ook nieuwe krachten aan te trekken die geloven in het provinciaal beleidsniveau en die bereid zijn om hun expertise aan te wen-

den voor een kwalitatief hoogstaand ruimtelijk beleid op provinciaal niveau. De provincies moeten zich een voldoende aantrekkelijk profiel aanmeten en in hun personeelsadvertenties niet alleen de nadruk leggen op de invulling van de eerste twee of drie takenpakketten, maar ook op de meer creatieve en proactieve taken van het ruimtelijk beleid.

BETERE INTERACTIE

Aanvullend ligt ook een uitdaging in de onderlinge afstemming van de verschillende takenpakketten die aan de provincies zijn toegewezen. Zo zijn bijvoorbeeld het vergunningsbeleid en de hiermee samengaande beroepsprocedures aan de ene kant en de planningsactiviteiten aan de andere kant vaak twee aparte werelden. Hoewel het doel van deze takenpakketten fundamenteel verschillend is (vergunningenbeleid is gericht op rechtszekerheid en planningsbeleid op duurzame en kwaliteitsvolle ruimtelijke ontwikkeling) en de in te zetten instrumenten dus ook niet dezelfde kunnen zijn, mogen deze verschillende takenpakketten geen gescheiden werelden vormen. Interactie tussen beide is aangewezen. De provincies kunnen op dit vlak nuttig denkwerk verrichten.

